

పంచవర్ష ప్రణాళికలు - ముఖ్యాంశాలు

మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక అమలు కాలం- 1951-56
- నమూనా- హరాడ్ డోమర్ నమూనా
- ప్రణాళిక లక్ష్యం- వ్యవసాయరంగం అభివృద్ధి, ఆర్థిక వ్యవస్థ పునర్నిర్మాణం
- ప్రణాళిక సంఘం అధ్యక్షుడు- జవహర్లాల్ నెహ్రూ
- ప్రణాళిక సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు - జీఎల్ నందా
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం- 2.1 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు- 3.6 శాతం
- ప్రణాళిక వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా- 53.5 శాతం
- ప్రైవేటురంగం వాటా- 46.5 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి- రూ. 1960 కోట్లు
- స్థాపించిన సంస్థలు- హిందుస్థాన్ మెషిన్టూల్స్, ఇండియన్ టెలిఫోన్ ఇండస్ట్రీ, చిత్తరంజన్ రైలు ఇంజిన్ ఫ్యాక్టరీ, హిందుస్థాన్ షిప్ బిల్డర్స్, నాగార్జునసాగర్, భాక్రానంగల్, హిరాకుడ్ బహుళార్థసాధక ప్రాజెక్టులు.
- ప్రారంభించిన పథకాలు- సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం (సీడీపీ)-1952, సమాజ విస్తరణ అభివృద్ధి కార్యక్రమం-1953

రెండో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం- 1956-61
- నమూనా- పీసీ మహాలనోబిస్ నమూనా
- ప్రణాళిక లక్ష్యం- ప్రభుత్వరంగ భారీ పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యం
- ప్రణాళికసంఘం అధ్యక్షుడు- జవహర్లాల్ నెహ్రూ
- ఉపాధ్యక్షుడు వీటీ కృష్ణమాచారి
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 4.5 శాతం

- సాధించిన వృద్ధిరేటు- 4.1 శాతం
- ప్రణాళిక వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా- 60.3 శాతం
- ప్రైవేటు రంగం వాటా- 39.7 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి- రూ. 4,600 కోట్లు
- స్థాపించిన సంస్థలు- రూరేలా ఇనుము- ఉక్కు పరిశ్రమ (జర్మనీ సహకారం), దుర్గాపూర్ ఇనుము- ఉక్కు కర్మాగారం (బ్రిటన్ సహకారం), భిలాయ్ ఇనుము- ఉక్కు కర్మాగారం (రష్యా సహకారం)
- ఈ ప్రణాళికను ధైర్యవంతుల ప్రణాళిక అని కూడా అంటారు.

మూడో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం - 1961-66
- నమూనా - పీసీ మహాలనోబిస్ 2 రంగాల నమూనా
- ప్రణాళిక లక్ష్యం - వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక రంగాల్లో స్వావలంబన, స్వయం సమృద్ధి సాధించడం
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు - జవహర్లాల్ నెహ్రూ, లాల్బహదూర్ శాస్త్రి
- ఉపాధ్యక్షుడు - జీఎల్ నందా
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 5.6 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు - 2.8 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా - 64.7 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రైవేటురంగం వాటా - 35.3 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి - రూ.8,580 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో రష్యా సహకారంతో బొకరో ఇనుము-ఉక్కు కర్మాగారాన్ని స్థాపించారు.
- 1964లో భారత పారిశ్రామిక అభివృద్ధి బ్యాంకు (IDBI), 1965లో భారత ఆహార సంస్థ (FCI)లను స్థాపించారు.
- హరితవిప్లవం ఈ ప్రణాళిక కాలంలోనే ప్రారంభమైంది.
- ఈ ప్రణాళికను దీర్ఘదర్శి ప్రణాళిక అంటారు.

నాలుగో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం - 1969-1974

- నమూనా - శ్రీ మన్నే, రుద్ర నమూనా. ఇది అమెరికా ఆర్థికవేత్త లియాంటిఫ్ నమూనా (ఇన్పుట్-అవుట్పుట్ మోడల్)ను పోలి ఉంటుంది.
- ప్రణాళిక లక్ష్యం - స్థిరత్వంతో కూడిన వృద్ధిరేటు, స్వావలంబన సాధన
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షురాలు - శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ
- ఉపాధ్యక్షుడు - డీఆర్ గాడ్గిల్
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 5.7 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు - 3.3 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా - 63.9 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రైవేటురంగం వాటా - 36.1 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి - రూ.15,900 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో రష్యా సహకారంతో విశాఖపట్నం, కర్ణాటకలోని విజయనగర్, తమిళనాడులోని సేలంలో 3 మిన్ స్టీల్ కర్మాగారాలను స్థాపించారు.
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలోనే (1971లో) ప్రధాని ఇందిరాగాంధీ గరీబీ హటావో నినాదం ప్రారంభించారు.
- శ్వేత విప్లవం (1970), ఉపాధి హామీ పథకం (1972-మహారాష్ట్ర), కరువు పీడిత ప్రాంతాల పథకం (1973) ఈ ప్రణాళిక కాలంలోనే ప్రారంభమయ్యాయి.
- చిన్నకారు రైతుల అభివృద్ధి ఏజెన్సీ, ఉపాంత రైతుల వ్యవసాయ కూలీల ఏజెన్సీలను కూడా ఈ ప్రణాళిక కాలంలోనే ఏర్పాటు చేశారు.

ఐదో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం- 1974-1979
- నమూనా- జవహర్లాల్ నెహ్రూ, టీఎస్ కృష్ణన్ నమూనా
- ప్రణాళిక లక్ష్యం- పేదరిక నిర్మూలన, స్వావలంబన సాధన
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షురాలు- ఇందిరాగాంధీ
- ఉపాధ్యక్షుడు- పీఎస్ హక్సల్
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం- 4.4 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు- 4.8 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా- 69.7 శాతం

- ప్రణాళికా వ్యయంలో పైవేటరంగం వాటా- 30.3 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి- రూ. 39,430 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో 1975లో ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు, 1976లో మొదటి జాతీయ జనాభా విధానాలను ప్రారంభించారు.
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో అమలైన పథకాలు:
1974లో- జాతీయ కనీస అవసరాల పథకం
1975లో- 20 సూత్రాల కార్యక్రమం
1977లో- పనికి ఆహార పథకం (నిజ వేతన పథకం)
1977లో- అంత్యోదయ (రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలో ప్రారంభమైంది)
1978-79లో- సమీకృత గ్రామీణాభివృద్ధి పథకం
- ఒకటో ప్రణాళిక నుంచి ఐదో ప్రణాళిక వరకు సగటు వృద్ధిరేటు 3.5 శాతంగా ఉంది.

ఆరో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం- 1980-1985
- నమూనా- జవహర్లాల్ నెహ్రూ, హరడీ
- ప్రణాళిక లక్ష్యం- పేదరిక నిర్మూలన, స్వావలంబన సాధన
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు- ఇందిరాగాంధీ, రాజీవ్ గాంధీ
- ఉపాధ్యక్షుడు- ఎన్.డి. తివారీ
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం- 5.2 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు- 5.7 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా- 61.7 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో పైవేటరంగం వాటా- 38.3 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి- రూ. 1,09,290 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో బ్లూ రెవల్యూషన్ (నీలి విప్లవం) 1980లో ప్రారంభించబడింది.
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో ప్రారంభించిన ప్రభుత్వ పథకాలు
-1980లో- జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం (ఎస్ఆర్ఈపీ)
-1982లో- గ్రామీణ ప్రాంతాల స్త్రీ, శిశు అభివృద్ధి పథకం

-1983లో- గ్రామీణ భూమి లేని వారి ఉపాధి హామీ పథకం

-1985లో- ఇందిరా ఆవాస్ యోజన

ఏడో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం- 1985-1990
- నమూనా- జవహర్లాల్ నెహ్రూ, మహాలనోబిస్
- ప్రణాళిక లక్ష్యం- ఆహారం, పని, ఉత్పాదకత
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు- రాజీవ్ గాంధీ, పీపీ సింగ్
- ఉపాధ్యక్షుడు- మన్మోహన్ సింగ్
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం- 5 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు- 6 శాతం
- ప్రణాళిక వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా- 51.7 శాతం
- ప్రైవేట్ రంగం వాటా- 48.3 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి- రూ. 2,18,730 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో 1986లో CAPART, 1988లో నేషనల్ హౌసింగ్ బ్యాంక్ స్థాపించారు.
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో ప్రారంభించిన ప్రభుత్వ పథకాలు
 - 1986లో- పట్టణ పేదలకు స్వయం ఉపాధి పథకం
 - 1988లో- మిలియన్ బావుల పథకం
 - 1989లో- జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన
 - 1989లో- నెహ్రూ రోజ్ గార్ యోజన

ఎనిమిదో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం - 1992-1997
- నమూనా - రావు, మన్మోహన్
- ప్రణాళిక లక్ష్యం - పేదరికం, నిరుద్యోగం, నిరక్షరాస్యత నిర్మూలన
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు - పీపీ నరసింహారావు, హెచ్ డి దేవెగౌడ
- ఉపాధ్యక్షుడు - ప్రణబ్ ముఖర్జీ

- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 5.6 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు - 6.8 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా - 49.8 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రైవేట్ రంగం వాటా - 50.2 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి - రూ. 4,85,460 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో అమలైన ప్రభుత్వ పథకాలు
1993లో- ప్రధానమంత్రి రోజ్ గార్ యోజన (పీఎంఆర్ఎస్)
1993లో- ఉపాధి హామీ పథకం (ఈఎఎస్)
1993లో- మహిళా సమృద్ధి యోజన (ఎంఎస్ఎస్)
1993లో- ఎంపీ పార్లమెంట్ నియోజకవర్గ అభివృద్ధి పథకం (ఎంపీఎల్ఎడిఎస్)
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో భాగంగా 1993లో జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి పథకం (డీఆర్డీఏ) స్థాపించబడింది.

తొమ్మిదో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం - 1997-2002
- నమూనా - నవ్య గాంధీ లేదా PURA
- ప్రణాళిక లక్ష్యం - అభివృద్ధి, సమానత్వం, సాంఘిక న్యాయం
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు - ఐకే గుజ్రాల్, ఏబీ వాజ్ పేయి
- ఉపాధ్యక్షుడు - మధు దండావతే
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 6.5 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు - 5.4 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రభుత్వరంగం వాటా - 37.3 శాతం
- ప్రణాళికా వ్యయంలో ప్రైవేట్ రంగం వాటా - 62.7 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి - రూ. 9,41,041 కోట్లు
- ప్రణాళిక కాలంలో అమలైన ప్రభుత్వ పథకాలు
-1997లో- స్వర్ణజయంతి షహరీ రోజ్ గార్ యోజన (ఎస్జీఎస్ఎస్ఎస్)
-1999లో- స్వర్ణ జయంతి గ్రామీ స్వరాజ్ గార్ యోజన (ఎస్జీఎస్ఎస్ఎస్)
-1999లో- జవహర్ గ్రామ సమృద్ధి యోజన (జీజీఎస్ఎస్ఎస్)

- 2000లో - జనశ్రీ బీమా యోజన
- 2000లో - ప్రధానమంత్రి గ్రామోదయ యోజన
- 2000లో - ప్రధానమంత్రి అన్న యోజన (పీఎంఏవై)

పదో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం- 2002-07
- నమూనా - శ్రీమతి బ్రిట్లాండ్
- ప్రణాళిక లక్ష్యం - అభివృద్ధి, సమానత్వం, సుస్థిరత
- ప్రణాళిక సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు - కేసీ పంత్
- ప్రధానమంత్రులు - ఏబీ వాజ్‌పేయి, మన్మోహన్‌సింగ్
- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం - 8 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు - 7.8 శాతం
- మొత్తం ప్రణాళిక వ్యయంలో ప్రభుత్వ రంగం వాటా - 34.8 శాతం
- ప్రైవేట్ రంగం వాటా - 65.2 శాతం
- ప్రభుత్వ రంగం పెట్టుబడి - రూ. 15,25,639 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో అమలైన ప్రభుత్వ పథకాలు
 - ప్రవాసీ బీమా యోజన
 - వందేమాతరం
 - జాతీయ పనికి ఆహార పథకం
 - జననీ సురక్ష యోజన
 - భారత్ నిర్మాణ యోజన
 - రాజీవ్‌గాంధీ గ్రామీణ విద్యుదీకరణ యోజన
 - జాతీయ గ్రామీణ ఆరోగ్య మిషన్
 - మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలోనే ఎస్సీ, ఎస్టీ, ఓబీసీ పిల్లల కోసం కస్తూర్బాగాంధీ బాలికల రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలు ప్రారంభమయ్యాయి.

పదకొండో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం - 2007-12
- నమూనా - మన్మోహన్ నమూనా (మానవీయంతో కూడుకున్న సంస్కరణలు)
- ప్రణాళిక లక్ష్యం - శీఘ్రతర, సమ్మిళిత వృద్ధి
- ప్రణాళిక సంఘం అధ్యక్షుడు - మన్మోహన్ సింగ్
- ప్రణాళిక సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు - మాంటెక్ సింగ్ అఘ్లవాలియా
- వృద్ధి రేటు లక్ష్యం - 9 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు - 8 శాతం
- ప్రభుత్వరంగం పెట్టుబడి - రూ. 36,44,718 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక కాలంలో ప్రారంభించిన పథకాలు
 - రాష్ట్రీయ్ కృషి వికాస్ యోజన
 - ఆమ్ ఆద్రీ బీమా యోజన
 - ప్రధానమంత్రి ఉద్యోగ కల్పనా పథకం
 - ప్రధానమంత్రి ఆదర్శగ్రామ్ యోజన
 - ధనలక్ష్మి
 - రాష్ట్రీయ్ స్వాస్థ్య బీమా యోజన
 - రాజీవ్ గాంధీ గ్రామీణ్ ఎల్పీజీ వితరన్ యోజన
 - మహిళా కిసాన్ సశక్తికరణ్ పరియోజన
 - ఇందిరాగాంధీ మాతృత్వ సహ్యోగ్ యోజన

పన్నెండో పంచవర్ష ప్రణాళిక

- ప్రణాళిక కాలం: 2012- 2017
- నమూనా: మన్మోహన్ నమూనా (మానవీయంతో కూడిన సంస్కరణలు)
- ప్రణాళిక లక్ష్యం: శీఘ్రతర వృద్ధి - సుస్థిర వృద్ధి
- ప్రణాళికా సంఘం అధ్యక్షులు: మన్మోహన్ సింగ్, నరేంద్ర మోదీ
- ఉపాధ్యక్షుడు: మాంటెక్ సింగ్ అఘ్లవాలియా

- వృద్ధిరేటు లక్ష్యం: 8 శాతం
- సాధించిన వృద్ధిరేటు: 8 శాతం
- ప్రభుత్వరంగ పెట్టుబడి: రూ.76,69,807 కోట్లు
- ఈ ప్రణాళిక నిర్దేశిత లక్ష్యాలు
 - 50 మిలియన్ల అదనపు ఉద్యోగాలను సృష్టించడం
 - శిశు మరణాల రేటును 25కు, ప్రసూతి మరణాల రేటును 1కి తగ్గించడం
 - 0 నుంచి 3 ఏండ్ల వయోగ్రూప్ పిల్లల్లో పౌష్టికాహార లోపాన్ని సగానికి తగ్గించడం
 - పాఠశాల విద్య, హాజరు నిష్పత్తిలో ఉన్న లింగ, సామాజిక వ్యత్యాసాన్ని తొలగించడం
 - ఉన్నత విద్యలో ప్రవేశించే వారి సంఖ్యను పెంచడానికి 2 మిలియన్ల అదనపు సీట్లను సృష్టించడం
 - అడవుల విస్తీర్ణాన్ని ఏడాదికి 1 మిలియన్ హెక్టారు చొప్పున పెంచడం
 - నీటిపారుదల వసతులున్న భూమి వైశాల్యాన్ని 90 మిలియన్ హెక్టార్ల నుంచి 130 మిలియన్ హెక్టార్లకు పెంచడం
 - దేశంలో ఉన్న అన్ని రాష్ట్ర, జాతీయ రహదారులను ప్రణాళిక అంతానికి రెండు లైన్ల రోడ్లుగా తీర్చిదిద్దడం
 - దేశంలో 90 శాతం కుటుంబాలకు బ్యాంకింగ్ సౌకర్యాలను కల్పించడం
 - ప్రణాళిక ముగిసే నాటికి ఆధార్ను ఉపయోగించుకుని అన్ని ప్రధాన సంక్షేమ సంబంధ, సబ్సిడీ సంబంధ చెల్లింపులను బ్యాంకు ఖాతాలకు నేరుగా బదిలీ అయ్యేలా చూడటం